
DRIE PERTRETJES VAN KEES

(Over-Betuwsch)

DOOR K. LANTERMANS

Van eige fermielje, van vaoder en moeder, hedde nooit 'n vast pertret ien de kop zitte. Van heele vrimde, die ge mar 's 'n dood-inkelde keer gezien het, wel. Zòo ging 't mien mit Kees Peperkamp.

Drie keer he'k 'm mar gezien. En by alles, wa'k laoter van 'm hurde vertelle, mos ik mar aon 'm dinke, zo as 'k 'm 't lest had gezien.

'T ERSTE PERTRET.

't Was Zondaggemiddag. Een van de leste dage van April. 't Vurjaor was laot gewest: veul schraole wiend uutten Oosthoek. Mar nou was 't al 'n paor daag zacht weer mit malse regen gewest: uut alle tekken en puntjes kwam 't nyje leve mit geweld uitgeproest. 'n Wêrreme bolle wiend uut 't Zuije: kompleet zommer!

'k Mos by den boer van de Waoiakkers ien Elst weze. Toen ik 't moes op had, kuierden ik t'r heer, zo'n goed uur loopes opte kaole zandweg, um d'r te komme. 't Was fesoendelik wêrrem mitte Zondagse klee aon. Hallef drie was ik t'r, en zat mit boer Peperkamp ien de vorkamer te praote.

'n Groote zwaore kjel: groote kop mit lachende oog. 'n Rejaole kjel. Goed geleje. Mekkelig onder de minse. Zei altoos krek astie d'r over docht. Goed ien de cente. 'n Kappetaole boerdery. 'n Stêrrek huushouwe. De kiender ware vur 't grutste part al getrouwd en zatte hier en daor al op 'n boerdery. De Peperkampe hadde dur den heelen Bove-Betoew 'n goeie naam.

Minse um mee te kunne praote en mee te kunne wêrreke.

'k Was al gauw mitten boer verrig en wou opstaon. Mar nee

heur! Dat moech nie van 'm. We zatte mit z'n beije by 'n kumke tee en 'n segaor en ik mos mar vertelle van alle minse by ons van 't dêrrep.

We zatten aon 'n klein teufelje veur 't raam. Ik mos mar gedurig naor bute kieke, zoo as ge dat onder de praot deur wel doen kunt. Daor sting 'n kastanje-boom: alle blaodjes d'r zoo hallef uut. Ellek tekske sting mit 'n fleweel-zacht pluumke tege de blauwen hemel te lachen ien de zoelig-wêrreme stille locht. 'n Grootte broeikast leek 't daor veur 't huus wel. Neve de kestanje stond 'n soort esseboom, van dat gellepe waoterhout: aon ellek puntje 'n dikke gelig-grune knop, die mit geweld losbarste wou: 't volle leve d'r ien: 't mos t'r uut.

Merlinge, sprouwe, boekvinke, huuskroete en al dat grei zagde onder en tusse de boome deur huppelen en fladdere: die waren al aon 't nessele.

Aon de kant van den hof zat 'n jong ien de volle zon tegen 'n hoop zand aon en liet z'n eige mar rustere. Mit 'n stukske ¹⁾ zattie wat ien 't zand te schuve en keek mar veur zich op 't zand. Hy zat mitte rug hallef naor ons raam toe, mitte êrrems over de knieje hangende. Zoo kos ik niks van 'm zien as 'n halleve zykant.

— „'t Is àl leve, wor, bute!” zeg ik.

— „Ja”, zei Peperkamp, „'t is, of de hemel ons schaoiloos stelle wil veur al de kou en den êrremoei, die we ien de lange wienter gehad hebbe. Veur mien zit t'r toch altoos wat wejigs ien; ien dat jonge leve, mein ik.”

— „Zoo?”

— „Ja. Den tiende Mei wordt 't 16 jaor, da'k de vrouw verlore heb, midden ien de feestviering van de jonge leinte. 't Is krek, of de litteikens dan wer zeer beginne te doen, as al dat jonge leven um oe heer wer de kop ien de huchte stikt. Te minste by mien.”

— „Wat mot dat jungske daor toch ien dat zand?” zeg ik en kiek naor bute um de praot op 'n ander sampieter te bringe.

Peperkamp boog de griesechtige haorkop 's over de taofel heer um beter uut 't raam te kunnen kieke naor de kant, waor ik wees.

¹⁾ Stokje.

— „O, da's Kees, mien jongste. Die wordt mitten tiende Meizestien jaor. Ja, ja, hy het z'n moeder 't leve gekost.”

— „Mar 't is nog veul te vroeg ien den tied van 't jaor um zoo mar opte grond te ligge! De grond trekt nog koud en nat op! 't Is nog mar April. Wat hettie daor toch te kieken ien 't zand?” zei ik.

— „Hy zal 'n wurrem of 'n spin of zowat hebbe, waordie naor leit te kieke. Dat kandie duk ¹⁾ uur aon uur zitte doen: weg kriegde 'm d'r dan niet. Istie niet aon 't wêrrek, dan zittie of leittie mar te rizeniere mit z'n eige: d'r is altoos wel 'n vliegske of tekske of een of ander ding, dat beweging makt, waordie dan naor leit te kieke. Mar hy ziet t'r niet veul van, zou ik dinke: hy leit mar over alles en nog wat te dinke. 'n Spinneke is altoos 'n mooi ding veur 'm. Mar de miste spinnewibbe zitte toch by hum ien de kop, zou ik dinke.”

— „Hettie dan meschien den aord naor z'n moeder?”

— „Dat kang'k niet zoo zegge. Die was ok wel stil en zacht, mar dat was niet zo'n afgeraozende stiefkop, niet zo'n gesloten iesdere bus. Wilde nou wel geleuve, da'k van dat kiend niksaf weet? Hettie schik, hettie verdriet? Hettie pien? Ge kunt dat alles aon de butekant niet zien by 'm. Ge mot t'r mar naor raoje, ik en de bruurs en iedereen. En nou kunde 'm d'r wel naor vraoge, mar ge kriegt t'r niks uut. Uut z'n eige wat over z'n eige zegge, daor kumt heelendal niks van ien.”

— „Gin zin ien 't wêrrek?”

— „O jawel! Hy wêrrekt best. Hy is ieveriger as een van de groote jonges. Mar gesloten as 'n iesderen brandkast.”

— „En van jongs af zoo gewest?”

— „Altoos. Zit hier ok mar altoos opte boerdery 'n ketier van 't dêrrep af te hokke. Kumt t'r uut z'n eige nooit af! Geet Zondags nor de kerrek en Diensdags-smêrreges nor de kortegezaosie, dat is al. Vrogger opte schol was 't ok al zo'n stiefkop. De meester kos ok niks uut 'm kriegen over z'n eige. Leeren anders best, heur! Nou! De meester had ok veul mit 'm op. Die het 'm op 'n fesoendelike manier vur de gek gehouwe. Ien de hoogste klas liettie de jong mar verhaoltjes over de boerdery schrieve. En dorby kwam de kleine

¹⁾ Vaak.

wiesgeer toch aon de praot over z'n eige, zei de meester. Niks zegge. Te minste over z'n eige niet. Leeft veur z'n eige, en de boerdery."

— „Dan is de wereld niet groot veur 't kjelje."

— „Hy draagt z'n eige wereld ien de kop mee rond. 't Slot t'r op! As klein kiend al koste zien, dattie z'n best dee um niet te schrouwe. Astie pien had, dan pasten ie de lippen op mekaore um mar niet te brulle. ¹⁾ En kwammen 'm de traon dan toch ien de oog, dan deedie de oog dicht. Hy lit z'n eige nooit kieke. De mombakkes veur, altoos en tegen 'n ellek."

Ik mos zoo neve de raamstyl op mar reddeur naor 'm kieke, zooastie daor mar vurover tusse de knieje deur op te grond zat te kieke. Ik zou 'm 's gern ien de oog gekeke hebbe, mar hy beurde de kop niet op.

— „Zoo een kos nog wel 's meer verdiet veur z'n eige hebben as 'n ander d'r van mërrekt," zeg ik. „Zittie gern te leze?"

— „Duuttie nooit. Nog niet ien de krant. Nog gin avvertensies. Leeft heel allinnig veur z'n eige. 'n Kleine fielezoof. Mos prefester worre. Ik heb 'm wel 's over de knie geleid, astie nie praote wou. Mar wat hollep 't? Niks! Ge kos 'm wel doodslaon, mar ge kreeg t'r niks uut."

— „Astie mit 'n jaor of wat mar 's nor de vrollie geet kieke, dan zal dat wel verandere, menneke. Hy hiet ok Peperkamp!"

— „D'r is nog gin een van m'n kiender ongetrouwd vyf en twintig jaor geworre, daor hedde geliek aon; mar 't zou me van hum niks verwondere, astie tachentig jaor wordt en ien z'n lange leve niet één keer nor 'n jonge meid kiekt. Dat wordt 'n uutgedreugde bukkem van 'n ouwe vryer. Ik heb 'm giestere 'n jong perd gekocht. Dat kriegtie van me op z'n verjaorsdag. Dat is 't begin van z'n boerdery. Daor mottie dan eiges mar mee gaon handele. Ik betaol hum veur elleken dag, dat 't perd wërrekt, en hy betolt me kostgeld veur 't perd. Eiges mottie dat alles mar aonteikene. Zoo za'k t'r den handel 'n bietjen ien zien te bringe. Jong, 't is zo'n mooi vuske! ²⁾ Kom's mee opten deel, dan zulde 's wat zien!"

— „Gy verwent de jong 'n bietje, gleu'k," zeg ik.

¹⁾ Huilen. ²⁾ Vosje

— „Daor kos wel wat van aon weze. De groote jonges hebben ok nie veul mit 'm op. Of hy nou wat mitte bruurs op het, dat wee'k niet, mar aon mien hingtie as kleefkruud aon de jas.”

We leije de segaor d'r neer en gonke den deel op.

Toen ik wer eweg gong, betrok de locht. D'r kos best onweer komme. Kees zat nie mer op z'n stetje. Mar ik had zolang deur 't raam naor 'm zitte kiekte, da'k 'm vurovergeboge, as 'n petretje, ien de kop had zitte. Docht ik laoter nog 's aon Kees Peperkamp, dan schoof me ien de kop dat petretje naor veure.

'T TWIDDE PERTRET

'n Jaor of acht-negen laoter. Op 'n kouwe Mertse Zondagge-mêrrege gong ik by ons uutte kerrek mit Krygsman de kerrek-voogd mee koffiedrinke. Dat is vlak neve de kerrek.

D'r wazze d'r nog meer um koffie te drinke. Daor hadde netuurlik de vrouw van Krygsman en dan nog 'n bruur van 'm en 'n paor neve. 'n Man of zeuve. Mar die koste best ien de kamer! 'n Kamer as 'n zaol. De kachel mit 'n lange piep uutte schorsteen naor veuren ien de kamer. Aon elleke kant van de kachel kos best drie man zitte. De boere by ons hebbe nog kamers, waor ge mekanders niet altoos opte teeje hoef te trooje.

Dan was t'r ok nog 'n vrimde boeremins-meneertje mitten dikken overjas aon. Peperkamp nuumde ze 'm by Krygsman. Ik zou nêrs êrreg ien gehad hebbe, a'k de kjel niet reddeur had motte zitten aonkieke. Ik zat krek dwars over hum, mitte kachel tussen ons ien, en keek 'm reddeur ien de petoet.

'n Mooie slanke kjel van 'n vyf en twintig jaor, wat flentjes ien de botte. Zwart haor en 'n mooi klein zwart snorreke mitte punjes eigewies naor bove gekruld. Schêrrepe neus en dunne umgeboge rooje lippe, die de kjel mitte tong gedurig nat makte. Dan 't fiene munje wer gauw dicht. Mar dat was 't allemaol niet, wat me de oog zoo naor de kjel toe trok.

Dat ware de oog. Die deje dat. Donkere kiekers, die zo gek bleve

staon kieke, as 't gezicht lache mos. En te lache viel d'r genogt, want 't kwam uut, datte kjel dieje week zou gaon trouwe. Nou dan worre d'r grepkes zat verkoch mit zo'n trop groote minse by mekaor en een d'r van gauw gaon trouwe. De grepkes koste d'r deze keer nog al by deur. De kjel lachte mar zowat mee by ellek grepke.

Mar dat lache had toch wat vrimds aon zich by de kjel. Reddeur mos ik m'n eigen afvraoge; lachtie nou of trektie allinnig mar wat mitte mond? Ik mos mar kieke: krek oftie elleke keer 't gezich wat vertrok van de pien. Dat mos zeker lache by hum weze. Krek lache, waar 't schrouwe durheer schiemert. As nao lang nat weer de grune vërref van deuren en vensters blauw deursleet en de zon brikt dan deur, dan ziede deur 't blauw de grune kleur heer schiemere. By die kjel was 't, of de droefheid van den ienborst deur 't lache heerblonk.

Nee, ik zag 'm liever niet lache.

Zo'n mooie, frisse, gezonde, jonge kjel, die zoo mit 'n paor daag 't volle geluk tegezeile zal: 'n mooien aonblik. En dan die zachte fleweele dinkooge. Nee, docht ik: lache heurt niet by dat murreme gezicht: as 't lacht, is 't krek of t'r wat zal breke.

Ik kos de oog niet van de kjel afhouwe. En toch ha'k t'r heelemaol nog gin êrreg ien wie 't was! De bruur van Krygsman neve me was mit me aon de praot gerakt, mar reddeur keek ik wer over de kachel heer, as een van de lui wer 'n grepke over 't gaon-trouwe had.

Hy dronk de koffie uut, stond op en vatte den hoed van onder de stoel.

Wat 'n mooie jong! Krek 'n meneertje! Niks gin boerejong. 't Leek wel 'n netaoris-klêrrek of zowat.

— „Dus ge kunt de djen wel rikkemendiere, vrouw?” vroegtie.

— „Vatte gellie de djen mar, heur; ze het hier 'n jaor gediend, mar 't speet ons zat, dat ze gong, wor Krygsman?”

— „Ja Kees,” zei Krygsman, „da's 'n beste meid! As 't daar heelemaol achter ien 't veld, waar ge heer gaot, de djen mar niet te stil af is.”

„Kees?” docht ik, „Kees Peperkamp?” Op ins schoot me 'n

pertretje ien de kop veur 't front, 'n pertret dat daor deur de jaore host verbleikt was. Mar nou opins zag ik Kees zitte te rizeniere tege de zandhoop aon ien den hof van de Waoiakkers.

— „Kees Peperkamp van de Waoiakkers uut Elst?” vraog ik aon Krygsman.

— „Den eigeste!” zeitie, „de jongste van den ouwe Peperkamp.”

Ik wou 'm naaloope um 'm naor z'n vaoder te vraoge, mar de kjel was de gang al uut en stapte kwiek de rame verby.

En toe heurde ik 't fyne d'r van. De vrouw van Krygsman wiest t'r wat van. En de bruur ok 'n mooie porsie. En de neve nog veul meer. By alles, wat ze me daor over Kees vertelde, zag ik 'm mar achter de kachel zitte mit z'n lachend schrouwgezicht, aldattie eene neef ok optie stei was gaon zitte.

Ik zal 't oe ien 't kort vertelle.

De vurrige wienter was Kees glad veranderd. Vroeger altoos allinnig opte boerdery, en nou saoves duk t'r uut. Veul naor 't dêrrep toe, as t'r mar hier of daor ien Elst wat te doen was. Ok lid van 'n zingschol geworre. Wie zou dat van Kees gedocht hebbe? Vaoder Peperkamp zeker niet. Midden ien de zommer is 't uutgekemme, wat daor achter zat.

Kees zat achter 'n djen heer. De djen van Antje Hulshof, 'n nêjstertje, 'n juffertje, 'n êrreme-mins kiend. Lang hadde die twee 't stil gehouwe, mar te lange leste wier 't toch bekend. Peperkamp kwam d'r ok achter en greep Kees 'n keer ien 't vest.

— „Is 't waor, wa 'k gehurd heb van ou en Betje Hulshof?”

— „Ja”.

— „Binde nou heelemaol gek? Oe eige te verslungere? Blief ien oe stand! 't Zal uut weze, zeg ik oe! 'k Wil d'r niks van heure! Begrepe?”

Gin antwoord.

Week en week liepe die twee mekaor as 'n stomp verbij, mit niks gin praot as „Gemêrrege” en „Wel-te-ruste”. Veur wie van de twee was die stille pantemiene 't slimste? Vier weke hiel vaoder Peperkamp 't uut. *Hy* was 't, die wer begon te praote.

- „Is 't nou uut? Hedde 't uutgemakt?”
- „Nee!”
- „Wanneer zal dat nou gebeure? 'k Heb 't oe toch geboje? Wanneer zal 't nou uut zien?”
- „Nooit!”
- „Zoo? Schaamdoe niet? 'n Boerejong, en oe dan te vergoojen aon 'n nêjster? Wat motte gy laoter mit juffershenjes opte boerdery beginne? En dan 'n onecht kiend! Schaamdoe wat!”
- Kees drêjde zich naor z'n vaoder toe en keek 'm recht ien 't gezicht.
- „'n Onecht kiend is ze, dat is waor. Mar dat zegt niks verkeerds van heur eige. Witte gy wat verkeerds van Betjen eiges?”
- De eerlikheid van de jong greep vaoder ien 't hart. En ok wel wattie zei.
- „Ik weet heel niks van de djen, jong! Hoe zou ik dan wat verkeerds wete?”
- „Heur d'r dan 's naor.”
- „Goed. Da za'k. En as t'r wat verkeerds mitte djen is, zulde ze dan laote loope?”
- „Ja!” zei Kees en keek vaoder wer zoo recht ien de oog. „Mar as ge niks verkeerds van heur eige viende kunt, dan is 't goed?”
- „Dan za'k niks verbieje.”
- Die twee kende mekaor, heur! Die vaoder en die jong stonte mekaor. Wiesten ok vuruut, wat ze van mekaor te wachte hadde.
- Twee, drie weke zei vaoder mar niks. Toch was 't nou heel anders tusse die twee as de vurrige weke: krek wer as 't vroeger tusse hullie gewest was: zo'n zwiegerige aonhankelijkheid. Jong! ze honge zoo aon mekaore. Mar vaoder kwam niet op 't appelepoo werum. Nou was 't Kees, die begon.
- „Hedde d'r al naor geheurd, vaoder?”
- „Waornaor?”
- „Dat witte wel.”
- „O! naor Betje Hulshof, meinde. Ja, 'k heb t'r naor verstaon.”
- „En?”
- „Verkeerds is t'r van 't kiend eiges niet te zegge.”

- „Dan zegde nou ok „ja?”
- „Zoo wied zien we nog niet, jong!”
- „Da's niet eerlik! Ge het 't beloofd!”
- „Ho, ho, ho ekkes! Dat he'k niet gezeid. Ik zeg nou gin „nee” mer, mar dat is nog gin „ja!”
- „Eerlik is 't toch niet!”
- „Dat is 't wel, menneke! Luuster mar 's. „Nee”, zeg ik nie mer; „ja” zeg ik nog niet. Ik kos 't oe ok wel verbieje”.
- „Dan motte we mar wachte.”
- Tot hoelang?”
- Kees keek vur zich heer en zei niks.
- „Tot hoelang?”
- D'r kwam niks en vaoder wiest wel, dat t'r nou ok niks mer komme zou.
- „Zeker tot ik mitte neus umhoog lig?”
- Daor beurde Kees de kop op en keek vaoder wer aon.
- „Daor he'k heels niet aon gedocht: zoo meinde ik 't niet.”
- „Waor dochte dan aon? Zeker tot ge dartig jaor bint?”
- „Ja, zoo ha'k gedocht”, zeidie.
- „Zoo?” Mar zoo wied dink ik nog niet. Ik zeg ummers *nog* niet ja. As ik toch zie, dache mittekop tege de muur lopt. 'n Jong, die me mit 't leve van z'n moeder z'n eige leve gekocht het, die is me wat werd! As ik zie, dat 't verkeerd geet, dan mot ik toch waarschouwe? Ik wil erst zien, dat 't eerlik gemeind is, van beiskante.”
- Meer kreeg Kees niet los.
- Twee dage lieptie zoo rond, mit 'n volle kop, mit 'n vol hart.
- Toe begon de jong eiges wer:
- „Vaoder, zoo geet 't niet. We motte mekaore zuvere koffie schinke. Waor bing'k aon toe? Wat he'k van oe te wachte?”
- „'k Wil wete, of 't gemeind is. Laot de djen 's 'n paor mond loope. Blief 's 'n paor mond van d'r eweg.”
- „Goed. Dat za'k. Ik beloof oe, da'k ze ien 'n jaor nie spreke zal. Tot Allerheilige 'n ander jaor. Zulde dan ja zegge?”

— „Jong, ge zoudoe eige 'n zwaorder leven opleggen as ik zou gedurrefd hebbe. Witte wel, dat 'n jaor dat dat drie honderd en vyf en zestig dagen zien? En drie honderd en vyf en zestig lange nachte? Witte dat wel? Mar goed. Bliefde gy daor mar 'n posken eweg: dan zuwwe wel wiejer praote.”

— „Mar dan goi ik t'r dat nou daolik erst vertelle”.

— „Goed. Goi mar.”

Hy gong en was binnen 't uur werum.

Hy wêrrekte dien dag krek as altoos. En de andere dage die kwamen ok. De dage wiere weke en Kees kwam wer niet mer van de Waoiakkers af as um Zondags smêrreges naor de kerrek te gaon.

Toen 't smiddags op Erste Kersdag duuster begon te worre, zei vaoder zoo tege Kees:

— „Zuwwe mar 's naor 't zingen ien de kerrek gaon luustere?”

— „Ikke liever niet,” zei de jong mit doffe stem.

— „Goed. Dan wee'k wat anders, wat beters, zou ik zegge. Godde gy dan nou 's aon Antje Hulshof vroage, of ze mêrrege middag mit Betje hier 'n kumke tee wil komme drinke. Dan kunde ze mit 't rytuug wel haolen en bringe.”

Toe wiest Kees genogt. 't Was t'r deur.

Mit 'n paor weke had vaoder ok al 'n mooi spulleke veur ze gehoord: dat lange vryje was niks werd, meinden ie.

Dat heurde ik dan zoo allemaol daor by Krygsman ien de kamer. Laoter mos ik nog wel 's aon de jong dinke. Wastie nou getrouwd? Hoe ging 't 'm? Ik wiest t'r niks van. Ge hurt by ons weinig uut Elst. Elst is zo vurnaam.

Mar a'k aon 'm docht, dan zag ik 'm daor bij Krygsman neve de kachel zitte mit z'n lachend schrouwgezicht, angstig wachtende op 't mooie, dat komme zou, en hy dee krek, oftie ien de hand dat geluk vasthiel, waor de andere zoo um lache moste, dat geluk, dat hy zoo verzichjes as 'n fien porseleine pupke ien de hand veur zich uitdroeg: verzichjes, jong: as 't valt, brikt 't ien duzend gruzelemente.

'T DARDE PERTRET

Vyf jaor laoter was ik 's op 'n herfstmiddag by 'n ouwe kammeraad van me ien Elst. Die het daor 'n kruienierswinkel. Op zo'n weekse middag is 't niet druk mit klanten ien de winkel. Toch mos m'n kammeraad gedurig veur 'n klant de wienkel ien. Dan zat ik mit z'n vrouw ien de kamer te praote en wachtte mar, totten baos werum komme zou.

Ache d'r dan zoo by zit ien de kamer, dan kiekte van eiges al 's deur 't kleine rêmke van de deur de winkel ien um 's te zien, wat vur klante d'r komme, en wat ze haole. Van eiges begon de vrouw over deze en dieje van de klante wat te vertelle.

Of ik naor Peperkamp vroeg? Of ze die kende? Och mins! ik docht aon gin Peperkamp. Meschien ha'k t'r wel ien gin jaor aon gedocht. 't Leven is zoo druk. En wy minse zien zoo vergeetechtig.

Den baos had wer 'n hortje mit me ien de kamer zitte praote, toe d'r 'n kjel op 't losse perd verby ree en veur de deur stil hiel. Den baos de winkel ien. Ik keek 's over de straot heer naor de kerrektoorn, um te zien, of 't host tied was um op te breke.

— „Wat zit dat perd vol mit modder!” zeg ik. „De heele poote, en den buuk ok nog hallef weg. 't Is één modder en al modder! Die is deur de modder gejutterd, heur!”

— „O, dat zal de jonge veldboer wel weze!” zei de vrouw. Ze keek 's deur 't rêmke. „Ja, hy is 't”, zei ze. Die zit daor zoo heel achteraf: wel 'n hallef uur den uutteweg ien. En nou is 't al weke lang mit al die nattigheid daor gin deurkommen aon, niet mitte been en niet mit gery. Um de twee dage kumtie eiges op 't losse perd naor 't dêrrep toe en holt dan, wattie noodig het. Hy zit nou wer heel allinnig zonder meid of huushouwster. Wie wil daor ien die eenzaamheid en modder ok zitte? Hy kan gin mins kriege. Vyf jaor getrouwd, vier kiender, 't jongste 'n jaor. En nou de vrouw al 'n jaor dood. 't Is wat te zegge veur de kjel.”

— „Hoe hiettie?” flap ik t'r uut.

— „Peperkamp, Kees Peperkamp!”

As 'n dakpan opte kop viel me dat op 't hart.

Mins, mins! wat 'n leve!

— „Al 'n jaor dood, dat nêjstertje, zegde?”

— „Ja. En zowat 't heele jaor hettie daor ien 't veld allinnig gezeute mitte kiender en 'n ouwen êrrebeier. Den eene meid lupt eweg veur de eenzaamheid en den andere huushouwster mottie ewegdoen, umdat ze al aonstalte miek um daor as huusvrouw ien te drêje.”

Ik keek al 's deur 't rêmke, mar kos 'm niet zien staon.

— „'n Slag veur zo'n kjel, heur!” zeg ik.

— „Och mins! schei t'r uut! En dan *die* kjel! Hy leefde daor ien 't veld krek, of t'r niks opte heele wereld was as hy en de vrouw. Ze mochte mekaoren ok zoo goed. 't Gong best, aldat ze nêjstershenjes had. Den ouwe Peperkamp eiges, die d'r erst zoo tege gewest was, mot schik mit 't vrouwke gehad hebbe. En nou zittie daor allinnig, de stillen boer. Ze zegge wel, dattie de kleine kiender mit zachte benjes um 't lief ien de wieg of 't liddekantje vastbiendt, astie d'r uut mot en gin meid ien huus het. Opten dag zittie kleine van 'n jaor onder de taofel. Daor hettie tusse de vier poote hekskes van latte gemaakt en daor zit dan dat kleine kiend onder de taofel opte vloer as 'n vërreken ien 'n hukske. De fles giftie 't kiend eiges. En wasse duuttie ok, astie gin hullep het.”

— „Mins! wat 'n levent! Kunne die kiender dan niet by de fer-mielje?”

— „Dat wildie niet! Mar nou zaldie 't wel beter kriege. Den andere week geet t'r 'n wedevrouw van 'n dartig jaor hier van 't dêrrep as huushouwster heer. Eiges het ze één kiend van vier joar: dat nimt ze mee. Ze gift 't winkeltje d'r veur aon. Veul geld as huur by hum. En ok nog wel kans, wor? Geettie nog 's trouwe mit 'n ander, dan mot hy heur wat uutbetaole, kontrakt veur drie jaor.”

— „Beschreve?”

— „Ja. Dat wou ze. Mar 't woord van ééne Peperkamp is, zoas den baos van mien altoos zeit, meer werd as zwart op wit van de netaoris.”

Ik wou 'm toch zoo gern 's zien en spreke, mar waogde 't niet um

me zoo mar ien de winkel onder de klante te minge. En dan wiest ik ok nie goed, wat ik tegen 'm zegge mos. Te leste waogde ik 't toch en makte de deur los um de winkel ien te treije, toen ze same de deur uutgonge. Mien losmake van de deur had zeker 'n eind aon de praot gemakt: Kees sting al neven 't perd.

Zoo as ik de deur van de kamer naor de winkel losmake, heurde ik m'n kammeraod zegge:

— „Och jong, dat motte zoo hard nie zegge: dat he'k t'r al zoveul heure zegge, die 'n jaor laoter toch wer gonke trouwe.”

Ik liep de winkel deur naor hullie toe. Neve m'n kammeraod op, die ien 't durgat sting, zag ik Kees neven 't perd, de linkerhand ien de maone, de rechter op 't zaol en de linkervoet ien de stybeugel: verrig um op te stappe. Zoo drêjden ie de kop achterum naor m'n kammeraod en zag ik 'm krek ien 't gezicht, toen ik naor de deur liep; niks gin lechskes ien dat gezicht, niks gin geflikker van oog: alles koud murremer, mitte zachte oog van fleweel d'r tusse. De puntjes van de snor hingen umleeg. Zoo gaftie m'n kammeraod antwoord:

— „Wat veur de kiender van Betje goed is, za'k doen. Mar wat gy daar zegt, *dat* hoop ik toch, dat niet noodig zal blieke.”

Hoepstem! Daor zattie. „Vuruut Zwarte!”

'k Had heel zachjes dat endje van de kamer naor de butedeur geloope; zien wou ik 'm iezend gern, mar spreke liever niet.

As ik nao dien dag aon Kees Peperkamp dink, dan zie ik 'm neven 't perd staon, mitte kop hier op aon, verrig um mit 'n wêrrem bedroefd hart naor z'n kienderkes te trekke, naor de kienderkes van Betje.

Zoudie vur Betje de mombakkes ok veurgehouwe hebbe?
